

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Leo I. Chorepiscoporum potestatem restrixit, vetita Confirmatione,
altarium & virginum benedictione; Subdiaconorum ordinatione illis relicta.
De Chorepiscopis referunt Galli ad Zachariam. Et ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

syn. Reg. c. 1.

sem, à duobus tantum Episcopis peracta, rescissa est à Synodo Regensi anno quadringentesimo trigesimo nono. Concessum tamen est Armentario ut Chorepiscopi nomine Ecclesiam unam obtinere posset, si quis Episcopus eam illi conferre voluerit; sed iis legibus quæ chorepiscopatum illum in angustias redigunt. Vetatur enim ne duarum Ecclesiarum gubernationem obtinere possit, ne quis ei locus decernatur quem curiæ & civitatis species aut ordo nobilitat, ne vel ultimum Clericum ordinet in sua Ecclesia, ne unquam in civitatibus offerre præsumat, etiam sub Episcoporum absentia. Attamen hoc unum chorepiscopatus vestigium illi relinquunt, ut *in sua Ecclesia neophytos confirmare & ante Presbyteros offerre possit*. Sed recisæ illæ facultates satis evincunt ordinario jure Chorepiscopis eas competitivisse, etsi aliis probationibus destitueremur.

V. Ex iis quæ hucusque differuimus manifestè constat cur Ferrandus Diaconus, Isidorus Hispalensis, & antiqua Canonum interpretatio, Chorepiscopos, Vicarios Episcoporum, & Concilium Parisiense, ministros esse dixerint. Hinc explicandus est locus Sidonij, eruditorum disputationibus famosus: qui de Claudiano Mamerti Viennensis Episcopi fratre loquens, quem ejus *Consiliarium in judiciis, Vicarium in Ecclesiis, & Procuratorem in negotiis* fuisse observat, antistitem ordine in secundo esse scripsit.

Sidon. l. 4. ep. 11.

*Antistes fuit ordine in secundo,
Fratrem fasce levans episcopali.
Nam de Pontificis tenore summi
Ille insignia sumpsit, hic laborem.*

Vel me tacente nemo est qui non videat merum Chorepiscopum describi, qui vices Episcopi gerit, etsi nomine & dignitate episcopali non fruatur. Secundus ordo presbyteratum significat, in quo ita constitutus erat Claudianus, ut antistes esset, id est, primas partes presbyterij obtineret in sollicitudine episcopali. Quare emendandus est Gennadij locus, qui Claudianum istum, Episcopum Viennensem appellat. Air enim, de Salviano loquens: *Scriptis expositiones extremae partis Ecclesiasticæ ad Claudianum Episcopum Viennensem*. Rescribendum est, *Chorepiscopum*. Nunquam enim episcopatum Viennensem obtinuit, cum illi Mamertus superstes fuerit. Vir eruditus Ioannes Savaro, in Notis ad Sidonium, putabat Claudianum Archidiaconi munus exercuisse in Ecclesia Viennensi, unde adeptus esset antistitis nomen ordine in secundo. Quæ explicatio aliena est à modo loquendi veterum, qui Presbyteros in secundo sacerdo-

Gennadius de vitijs illecebræ, in Sidonij.

Opratus Mil. l. 5. contra Parmen.
Facund. Hieronim. l. 12. cap. 1. Sidonij. l. 4. ep. 11. Lex. 20. in Appendice C. Theod.
1 Leo l. ep. ad Anast. Theol. c. 4.
2 Hier. ep. ad Fabiol. supra laudat.

tio, Diaconos in tertio constitutos dicebant, quartum ordinem à capite Subdiaconatum, Presbyteros, secundi ordinis præceptores, secundi in Ecclesia ordinis; quemadmodum apud Græcos Gregorius Nazianzenus à patre in presbyterium adscriptus, se in secundas sedes promotum scripsit, *eis ἴσθ' ὅτι τοῖς δευτέρου*. Itaque Archidiaconus erat Primicerius tertij ordinis Diaconorum. Sed Chorepiscopus erat antistes ordine in secundo.

4 Syn. Rom. in Symm. c. 6.

Greg. Naz. in carm. de vita sua

VI. Tandem Leo Primus Galliarum & Germaniarum Episcopis respondens aliquot annis post Synodum Regensem, Chorepiscoporum ministerio fines quosdam præscripsit, arctiores quàm essent antiquitus. Nam præter Diaconorum & Presbyterorum ordinationes, quæ antiquis canonibus erant vetitæ, baptizatorum consignatione, quæ etiam ipsi Armentario relicta fuerat à Synodo Regensi, altarum & virginum benedictione illis interdixit, licet Presbyteris committi solerent. Sed ordinationem Subdiaconorum liberam illis reliquit, quæ etiam à Concilio Hispalensi habito anno DCXIX. vetita non est; licet eo tempore huic gradui lex cœlibatus adjuncta fuisset, non solum ex Gregorij Magni decreto, sed etiam ex consuetudine antiquiori, quæ canone Concilij Agathensis confirmata est anno quingentesimo sexto.

Leo ep. 8. ad Ep. Germ. & Gal.

Dubitarunt Galli de Chorepiscoporum ministerio anno DCCXLVII. Quæ de re Pippinus Major domus Francorum retulit ad Zachariam Summum Pontificem: qui canonem decimum Concilij Antiocheni servandum esse decrevit, quo Subdiaconorum ordinatio diserte illis permittitur. Eo responso plenè satisfactum non est iis dubitationibus quæ anticipem tenebant Ecclesiam Gallicanam. Cuique enim comperta erat definitio Synodi Antiochenæ, sed de verborum genuino sensu erat quæstio. Quare necessaria fuit altera Relatio, quæ temporibus Caroli Magni missa est ad Leonem III. qui controversiam solvit juxta definitiones decessorum suorum, id est, Leonis I. & Zachariæ, & juxta præscripta canonum, id est, Synodi Ancyranæ, Antiochenæ, & Neocæsariensis; decrevitque irritas esse Presbyterorum, Diaconorum, & Subdiaconorum ordinationes, infantium consignationes, Ecclesiarum & virginum benedictiones; quæ omnia ab Episcopis iterum erant rite peragenda. Rectè quidem & canonicè Presbyterorum & Diaconorum ordinationes à Chorepiscopis tentatas rescidit. Sed hæreo in ordinationibus Subdiaconorum; quæ illis diserte permittæ cùm essent à Concilio

Zacharius ep. ad Pippinum ep.

Syn. Rom. in Symm. c. 6.

lib. 6. c. 11. Greg. Naz. in carm. de vita sua.

Concilium Agathense.

à Concilio Antiocheno, needum erant ve-
vita ullo decreto. Non moror enim stra-
mentitiam epistolam sub Damasi nomine in
Collectione Isidori publicatam. Occasio-
nem tamen sumpsisse videntur Leo III. &
Episcopi Gallicani è verbis ambiguis Epito-
mes Canonum ab Hadriano I. concinnatæ;
cujus usus frequens erat in Gallia, ut patet
è variis locis Capitularium, ubi verba ipsa
hujus Epitomes referuntur. Etenim breviam
decimi canonis Antiocheni ita concep-
tum est: *Quod Chorepiscopi ordines inferio-
res usque ad subdiaconatum dare possint.* Vnde
Leo & Synodus Gallicana in re dubia inter-
pretationem adversus Chorepiscopos fa-
cientes, subdiaconatum ab eorum ordina-
tione subdlexerunt. Quare Synodus Mel-
densis anno DCCCXLV. eisdem verbis usa
est, dum vetat ne ordines ecclesiasticos tri-
buant, nisi usque ad subdiaconatum. Suspi-
cabitur aliquis hac tempestate in Oriente re-
strictam fuisse Chorepiscoporum auctorita-
tem ad Lectorum solas ordinationes, ex ca-
none XIV. Septimæ Synodi, quæ juxta
veterem consuetudinem à Chorepiscopis
promovendos esse Lectores decernit. Sed
observandum est, eo canone non agi de ju-
re Chorepiscoporum in Clericis cooptan-
dis, sed delectione publica sacrarum scrip-
turarum è suggestu & ambone Ecclesiæ;
quæ à pueris pronuntiabatur ad clerum de-
signatis, sed nondum ab Episcopo adscrip-
tis. Canon vetat à quoquam in synaxi eas
prælegi, nisi manus impositionem accepe-
rint ab Episcopo, aut à monasterij Abbate,
aut à Chorepiscopo de sententia Episcopi,
juxta veterem consuetudinem.

VII. Licet autem Chorepiscoporum
ministerium damnatum fuerit à Leone Pa-
pæ & à Synodo totius regni, veritumque ne
Chorepiscopi à quibuscunque Episcopis
deinceps fierent, attamen eruperunt ite-
rum, egeruntque altas radices in Galliis.
Sed repressa est eorum audacia à Concilio
Parisiensi anno DCCCXXIX. quod præ-
cipuè in id invehitur in quo ab iis tunc
peccabatur, nempe in baptizatorum con-
firmatione; qua illis à Patribus interdicitur,
ea ratione, quod in Concilio Neocæsa-
riensi ad formam septuaginta Discipulorum
constituti fuisse dicantur; ut Episcopi Apo-
stolorum locum obtinent; quibus donum
sancti Spiritus per manuum impositionem
tradendi facultas, non autem Discipulis,
concessa fuisse legitur in Actis. Mirabitur
fortè aliquis, nec immeritò, quis redivivos
excitaverit Chorepiscopos, & unde tanta
illorum pervicacia proficisceretur, ut rebus
tam gravi auctoritate definitis stare nollent.

Sed omnem admirationem deponet, si quis
consideraverit imperfectam esse legem quæ
vetat, sed si quid contra factum sit, non ir-
ritum decernit. cujus generis erat hæc in-
terdictio, ne Chorepiscopi ordinentur.
Quare cum ab arbitrato Episcoporum hæc
institutio penderet, eadem ratione qua fo-
vebantur olim à quamplurimis Episcopis,
ab iisdem vel retenti vel restituti sunt. Causa
verò quæ gratiosos Episcopis reddebat
Chorepiscopos, ea est, quod in se suscipie-
rent omnem curam & laborem episcopalis
ministerij, & desidia Episcoporum patrocina-
rentur: qui sollicitudine pascendi gregis
levati, secularium more, genio suo indul-
gebant, ut elicitur è Capitularibus & è Sy-
nodo Meldensi. In Capitularibus disertè
scriptum est, Chorepiscopos factos ab Epi-
scopis, qui suis quietibus ac delectationibus
inherent. Synodus Meldensis animadverti
statuit in Episcopum qui propter desidiam,
aut secularem pervagationem, vel propter infir-
mitatem, modum suam Chorepiscopis transcen-
dere consenserit.

Capit. lib. 6. c. 119.

Syn. Meld. c. 44.

ADDITIO
STEPHANI BALUZII.

Istud ipsum paulò asperioribus verbis urget
Hincmarus in epistola XLV. cujus meminit Flo-
doardus lib. III. Hist. Remensis cap. XXIX. quæ
ante hos viginti annos ex codice Virdunensi edita est
ab eruditissimo viro Iacobo Sirmundo. Hincmarus
ergo respondens cujusdam Episcopi consultationi-
bus, hæc adversus Episcoporum desidiam scribit in
capite XVI. illius epistolæ; *Sed & scandalum in Ec-
clesia misit, sicut & quidam Episcopi, etiam à longè
præcedentibus temporibus, scandalum pro sua quiete
& voluptatibus in Ecclesiam introfuderunt, ordinan-
tes Chorepiscopos, & eis quæ Summis Pontificibus
conveniunt agere permittentes; quos apostolica sedes
sapius reprobavit & apostolico mucrone recidit, sicut
in decretalibus eorum qui voluerit recensere inveniet.*

VIII. Quænam autem esset hæc tem-
pestate Chorepiscopi potestas, accuratè
docet Ebbo Remensis Episcopus in eo O-
pusculo quod de Ministris Ecclesiæ Re-
mensis scripsit, id est, Præposito, Archi-
diacono, & Chorepiscopo: *Chorepiscopi
verò ministerium est, omnem sacerdotalem to-
tius regionis sibi commissa conversationem cor-
rigere atque dirigere, & quæ sequuntur. Ius
autem dandæ consecrationis ex præcepto
Episcopi Ebbo metitur. Synodus Melden-
sis Chorepiscopis modum præfixit juxta ca-
nones, præcipuèque prospexit ne post
obitum Episcopi aliquid ex episcopali mini-
sterio specialiter Episcopis debito attentarent.
quia, iniquunt, ex hoc magnum scandalum,
& divisionem rerum ecclesiasticarum, atque di-
lacionem in canonicè ordinandis Episcopis, De-*

Opusculum Eb-
bonis De Min-
Ecc. Rem. editum
à R. P. Sirm. in
Append. Flodoardi
di.

Synod. Meld. c.
44.

Epist. Rem. c. 14.
in fine c. 13. in
opusc. Sirm. in
Append. c. 119.
Synod. Meld. c.
44. in fine.

Lib. 6. Capit. c.
119. Placuit ne
Chorepiscopi deinceps
à quibuscunque
fiant.

Concilium Pari-
sien. sup. lauda-
tum.